

съзнанието при едни толкова добре запазени цигански групи (до 50-те години водещи получергарски живот с елементи на вътрешногрупово самоуправление) са напълно ясни. Специално за България може да се предположи, че в основата на този процес стои стремежът да се отграничат от другите цигански групи и да повдигнат престижа си сред околното българско население, което на места наистина ги приема като "власи". С този стремеж може да се обясни и смяната на езика им, както и специфичната им ендогамия - по принцип ендогамни, те са склонни да приемат в своята среда жени от други етнически общности (особено предпочитани при лингурарите са "руските снахи", доведени от Коми АССР, където мнозина от тях са работили), т.е. интегрират ги в себе си. Като цяло обаче насоките на развитие на преферираното етническо самосъзнание при тези групи са твърде трудно предсказуеми, тъй като самите групи се отличават със способности за бързи промени и трансформации.

Безспорно първостепенният проблем, който възниква след прегледа на случаите на преферирано етническо самосъзнание при циганите в България е: каква все пак е етническата идентичност на тези групи и как трябва да подхождаме към тях - като към цигани или съответно като към турци, българи и румънци. Погледнато чисто юридически (който за една нормална правова държава би трябвало да е господстващ за държавните и местни органи и институции, както и за обществото като цяло), отговорът на този въпрос е еднозначен и не може да има различни тълкувания. Според новата българска Конституция международните правови стандарти, отразени и в международните документи и договорености, подписани от България, имат първенство над вътрешното законодателство, което им противоречи. Наистина, в международното право няма ясни дефиниции за понятия като национално малцинство, етническа общност, религиозна общност и т.н., но при все това общият принципен подход не буди съмнения - националната, етническа, религиозна и т.н. принадлежност е въпрос на индивидуален избор на личността и личността не може да бъде лишавана от това си право. Т.е., ако една личност или съответната общност смятат себе си за турци, румънци или българи и държат да бъдат приемани и третиращи като такива, то държавата и обществото не трябва да им отказват това право.

По-сложно стои поставеният въпрос в чисто научен план. Дълги години у нас бе утвърден възгледът за етническото самосъзнание като нещо "субективно", т.е. второстепенно, пред-